

Koncernstaben
Ulrika Edlund
Strategisk samhällsutveckling

2017-05-05

KS-2017-00415-1

Kommunfullmäktige

Aktualitetsprövning av Sundsvalls kommuns gällande översiktsplan

Förslag till beslut

Koncernstaben föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att förklara Sundsvalls kommuns översiktsplan, inklusive gällande fördjupningar och tematiska tillägg, fortsatt aktuell under denna mandatperiod,

att uppdra till kommunstyrelsen att under 2017 påbörja arbete inför en uppdatering av gällande översiktsplan under nästkommande mandatperiod,

att uppdra till kommunstyrelsen att återkomma under senare delen av 2017 med begäran om medel för att bekosta utredningar inför uppdatering av gällande översiktsplan, samt

att uppdra till övriga nämnder att utifrån sina kunskaps- och ansvarsområden bistå kommunstyrelsen i utredningsarbetet inför uppdatering av gällande översiktsplan.

Ärendet

Översiktsplanen ska uttrycka kommunens vilja och fungera som ett viktigt styrdokument för markanvändning och bebyggelseutveckling. Det är därför viktigt att den är aktuell. Aktualitetsprövning är också obligatorisk enligt plan- och bygglagen. Kommunfullmäktige ska enligt 3 kap 27§ plan- och bygglagen ”minst en gång under mandattiden pröva om översiktsplanen är aktuell”. Någon sådan prövning har ännu inte genomförts under denna mandatperiod.

Därför föreslår koncernstaben att kommunfullmäktige nu genomför denna aktualitetsprövning och förklarar Sundsvalls kommuns översiktsplan fortsatt aktuell i sin helhet.

2017-05-05

Bakgrund

Senast kommunfullmäktige beslutade om kommunens översiktsplan var 2014-05-26 (§ 160) då Översiktsplan Sundsvall 2021 antogs. Ett antal fördjupade översiktsplaner och ett tematiskt tillägg för vindkraft är också gällande sedan tidigare.

Gällande översiktsplan (ÖP) för Sundsvalls kommun består av samtliga följande antagna handlingar (år för antagande inom parentes, TÖP=tematiskt tillägg, FÖP=fördjupad översiktsplan):

- Översiktsplan Sundsvall 2021 (2014)
- TÖP Vindkraftens möjligheter i Sundsvalls kommun (2012)
- FÖP Alnö (2013)
- FÖP Birsta (2011)
- FÖP Norra kajen (2010)
- FÖP Resecentrum och järnvägen genom Sundsvall (2013)
- FÖP Tunadal – Korsta – Ortviken (2009)

Huvuddragen i samtliga ovanstående delar redovisas i planeringskartan på webben och kan hittas här: www.sundsvall.se/oversiktsplan

Koncernstaben har gjort en uppföljning av gällande översiktsplans aktualitet som underlag för aktualitetsprövning, se bifogad underlagsrapport daterad 2017-05-02. I bilagan ingår även länsstyrelsens sammanfattande redogörelse daterad 2017-02-20.

Ärendets tidigare handläggning

Inga politiska beslut har ännu fattats gällande nu aktuellt ärende. Som en förberedelse inför besluten har kommunstyrelsen den 10 april 2017 haft en temaförmiddag om översiktsplaneringen. Kommunstyrelsens plan- och utvecklingsutskott har också fått information vid sitt sammanträde den 25 april 2017.

Koncernstabens överväganden

Dialog

Koncernstabens förberedande analysarbete beskrivs i bifogad underlagsrapport. Ansvarig översiktsplanerare har fört dialog med flera förvaltningar, med betoning på planhandläggare, för att bredda perspektivet på hur väl gällande översiktsplan (ÖP) stämmer mot kommunens nu aktuella behov och planeringsläge.

2017-05-05

Dialog har också förts med länsstyrelsen. Länsstyrelsens samlade bedömning är att Sundsvalls kommuns nu gällande översiktsplan är fortsatt aktuell under denna mandatperiod, och delar därför koncernstabens uppfattning om att en revidering kan anses nödvändig först under nästa mandatperiod. Enligt länsstyrelsens uppfattning står nu gällande översiktsplan inte i konflikt med de nytillkomna statliga och mellankommunala intressen som länsstyrelsen har särskilt ansvar för att bevaka.

Slutsatser

Detta är de viktigaste slutsatserna efter analysen i bifogad underlagsrapport inför aktualitetsprövning av Sundsvalls kommuns översiktsplan:

- Sundsvalls kommuns översiktsplan bedöms i sin helhet kunna förklaras fortsatt aktuell under denna mandatperiod.
- Vissa ändringar av allmänna intressen och lagstiftning har skett sedan översiktsplanen antogs, men dessa avviker inte mot översiktsplanens inriktning på ett sådant sätt att de i sig medför behov av att revidera översiktsplanen.
- För att översiktsplaneringen ska bli långsiktigt verkningsfull som styrdokument och ett bra stöd för detaljplanläggning, bygglov och andra viktiga beslut, bör vi redan under 2017 påbörja utredningsarbete för att förbereda för en revidering under nästkommande mandatperiod. Utredningsarbetet bör fokusera på vissa strategiska områden, såsom förtätning av staden, tillskott av industrimark, havsplanering och studier av kommunens framtida omvandlingsområden. Översiktsplanen bör också få en längre tidsmässig planeringshorisont. Dessutom bör flertalet tematiska faktaunderlag uppdateras.
- Under nästkommande mandatperiod bedöms ett antal fördjupade översiktsplaner kunna utgå efter det att detaljplanläggningen för dessa områden färdigställts. Dessutom är det sannolikt att Trafikverket har fattat vissa beslut om sina järnvägskorridorer av riksintresse, vilket skapar ett strategiskt läge för kommunen att se över bland annat bebyggelseplaneringen i vissa områden.

Behov av fortsatt utredningsarbete

Att ersätta en kommunövergripande översiktsplan är en relativt långdragen formell process även om man väljer att bara byta ut vissa delar. Detta beror på att översiktsplaneringen berör så stora delar av vårt samhälle att det

2017-05-05

krävs både omfattande intern förankring och en demokratisk samrådsprocess med myndigheter och allmänhet.

Som det framgår av underlagsrapporten och länsstyrelsens sammanfattande redogörelse sker det ständigt förändringar i lagstiftning och beslut som påverkar översiktsplaneringen. Under de senaste två åren har vi i Sundsvall också sett en stor samhällsförändring i och med den ökade utbyggnadstakten av både bostäder och infrastruktur. Vi ser en ökad efterfrågan på industrimark och på yteffektivare markanvändning i tätorten för den växande befolkningen. Vi får också allt fler mellankommunala frågor att hantera gentemot Timrå kommun då industrin växer i gränstrakten samtidigt som järnvägen planeras i ny sträckning och bostadsbehovet ökar.

Sammantaget ser vi ett stort behov av att redan nu under 2017 påbörja arbetet med olika utredningar som ska lägga grund för en ny översiktsplan under nästa mandatperiod. En översiktsplan som med fördel kan bygga vidare på Översiktsplan Sundsvall 2021, men som ska sikta längre framåt i tiden och på ett tydligare sätt ge stöd för planfrågorna i de områden där utveckling sker.

Vissa former av utredningsarbete är redan påbörjade. Under 2017 är det främst havsplanering som pågår hittills. Detta eftersom vattenanvändningen i vårt havsområde tidigare är bristfälligt studerad och vi fått förmånen att ta emot ett statligt bidrag för att genomföra dessa studier med konsultstöd. Flera förvaltningar och Näringslivsbolaget deltar i detta arbete.

Det finns också många andra frågor som behöver studeras i nära samarbete med inte minst stadsbyggnadskontoret men också flera andra förvaltningar berörs. Hur ska vi göra avvägningar mellan olika intressen när det gäller centralt belägna grönytor, som ibland eftertraktas både för park, natur, bostadsbyggande, infrastruktur och för dagvattenhantering? Hur ska framtidens skolor integreras med bostäder och verksamheter i den fysiska planeringen så att tillgänglighet, trygghet och hållbart resande gynnas? Var finns framtidens attraktiva stadsdelar för nya bostäder och service? Vilka nya möjligheter ser vi för turism och friluftsliv och hur behöver detta säkerställas i mark- och vattenanvändningen?

Även flertalet av de tematiska faktaunderlagen behöver uppdateras vilket kräver kompetens och medverkan från olika förvaltningar.

Alla frågor kan naturligtvis inte lösas i kommande översiktsplan, men för att ge en så god kvalitet som möjligt föreslår koncernstaben att kommunfullmäktige uppdrar till övriga nämnder att utifrån sina kunskaps-

2017-05-05

och ansvarsområden bistå kommunstyrelsen i utredningsarbetet inför uppdatering av gällande översiktsplan. Denna typ av samverkan har vi mycket goda erfarenheter av från arbetet med Översiktsplan Sundsvall 2021. Nämnderna kommer att behöva medverka i skiftande grad under olika perioder från och med andra halvan av 2017 och ett par år framöver.

Styrdokument och juridik

De föreslagna att-satserna innebär att gällande översiktsplan kommer att vara fortsatt aktuell till nästa mandatsperiods utgång, eller till det datum under nästa mandatperiod då kommunfullmäktige fattar ett nytt beslut om antagande av översiktsplan. Översiktsplanen är ett mycket viktigt styrdokument för kommunens långsiktiga fysiska planering av mark- och vattenanvändning, men den är inte juridiskt bindande.

För närvarande pågår en statlig utredning som eventuellt kan medföra en viss förändring av översiktsplanernas status under kommande år. Resultatet av utredningen är ännu osäkert men syftet är att bedöma om översiktsplanerna kan få en viss juridisk verkan för att i vissa fall kunna ersätta detaljplanläggning som grund inför bygglov och bostadsbyggande. Detta är en av anledningarna till att det är allt viktigare att hålla översiktsplanen ständigt aktuell.

Nu gällande översiktsplan utgår från bland annat RIKARE, Strategi för hållbar tillväxt. Detta övergripande styrdokument sträcker sig endast till år 2021 och en eventuell ersättning av tillväxtstrategin kommer även att påverka översiktsplaneringen.

Det finns också många andra styrdokument som är viktiga att förhålla sig till i översiktsplaneringen. Exempelvis gällande bostadsförsörjning, bredband, VA, avfall, landsbygdsprogram m.m. Flertalet ses enligt plan- och bygglagen som viktiga ”planeringsunderlag” till översiktsplaneringen. Samordning mellan arbeten med dessa styrdokument och översiktsplanen är därför viktig.

Jämställdhet och mångfald

Nu gällande översiktsplan har bland annat som inriktning att gynna jämställdhet och mångfald genom att eftersträva en blandad bebyggelse för olika behov och ekonomiska förutsättningar samt genom att eftersträva att ny bebyggelse lokaliseras så att befolkningen får god tillgänglighet till service, arbete, skola och kollektivtrafik. Översiktsplanen medverkar till att genomföra Sundsvalls strategi för hållbar tillväxt, RIKARE. Koncernstabens förslag till beslut innebär att detta ska fortsätta att gälla men att vi också ska utreda hur vi i framtiden ytterligare kan vidareutveckla vår översiktsplan.

2017-05-05

Ekonomi

Beslutet om att förklara Sundsvalls kommuns översiktsplan fortsatt aktuell innebär ingen påverkan på kommunens ekonomi. Kommande utredningsarbete kommer att innebära resursåtgång inom flera nämnder med tonvikt på kommunstyrelsen. Eftersom utredningarnas omfattning och inriktning ännu inte är definierade får en ekonomisk bedömning avvakta framtida beslut om detta. Utredningsarbetet kommer delvis att kunna finansieras inom ordinarie ramar och med statligt stöd. Resurser utöver detta bedöms inte behövas under 2017 men kommer sannolikt att behövas under kommande år. Koncernstaben föreslår därför att kommunstyrelsen får återkomma senare i år med förslag till omfattning av utredningarna och hur dessa kan finansieras.

Förslag till uppföljning

Uppföljning av översiktsplanen sker enligt beslut i fullmäktige 2014-05-26 (§ 160). Detta beslut behöver inte följas upp ytterligare.

Hans Wreber
Tf. kommundirektör